Geschiedenis:

Vertrekken of verzetten?

Hereniging: 1989-1990

In de revolutie van 1989 speelden twee groepen een grote rol: degenen die zich verzetten en degenen die vertrokken. Deze twee groepen kwamen in beweging in mei 1989 en ondernamen verschillende acties die in de nazomer en herfst van 1989 zouden uitmonden in de Oost-Duitse revolutie.

De oppositionelen verzetten zich tegen de gang van zaken rond de gemeenteraadsverkiezingen van 7 mei. Zoals gewoonlijk won de *Einheitsliste* ruim. De uitslag van 98,85 procent was niet uitzonderlijk. Wel uitzonderlijk was dat de oppositie de verkiezingen aangreep om actie te voeren. Op de avond van de verkiezingen organiseerden zij naar West-Duits voorbeeld een *Wahlparty* en stelden de Westerse media en daarmee de gehele bevolking op de hoogte van het kiezersbedrog.

Om druk op de ketel te houden, organiseerden deze actiegroepen voortaan elke zevende van de maand overal in het land demonstraties. Eén blik op de kalender leerde dat de officiële viering van de veertigste verjaardag van de DDR op de zevende oktober 1989 viel. Dat beloofde niet veel goeds voor het verjaardagsfeestje dat Honecker had gepland.

Een tweede groep ontevredenen bestond uit aanvragers van een *Ausreisevisum*, een visum dat je nodig had om de DDR uit te mogen, en andere burgers die het land wilden verlaten. Deze groep was veel groter. De harde kern van de oppositionelen was hooguit zeshonderd personen groot, terwijl het aantal aanvragers voor een *Ausreise* in de periode 1984-1989 spectaculair was toegenomen.

Een belangrijke omslag kwam toen op 2 mei Hongarije zijn grens opende met Oostenrijk. Ook DDR-inwoners probeerden nu hun land via deze route te ontvluchten. Toch liepen ze daarbij het risico teruggestuurd te worden door de onvoorspelbare Hongaarse grenswachters. Pas in de nacht van 10 op 11 september ging de grens volledig open. Duizenden Oost-Duitsers hadden toen al via andere routes hun land verlaten, bijvoorbeeld door toevlucht te zoeken in West-Duitse ambassades in Boedapest, Warschau en Praag.

Het laatste slachtoffer van de grens tussen Oostenrijk en Hongarije
Video MDR

Op 4 oktober 1989 werden 7600 DDR-burgers na onderhandelingen van de West-Duitse minister van Buitenlandse Zaken Hans-Dietrich Genscher vanuit de ambassade van Praag naar West-Duitsland gebracht. Ze reisden per trein dwars door de DDR. De Oost-Duitsers hadden de sporen en stations op de routes afgezet om te voorkomen dat mensen op de trein zouden springen om ook in het Westen te komen. In Dresden kwam het daarbij tot ernstige ongeregeldheden.

In totaal ontvluchtten in 1989 350.000 mensen de DDR, ofwel 2 procent van de bevolking. Ter vergelijking: tussen 1961 en 1989 hadden in totaal 616.000 Oost-Duitsers de wijk genomen naar West-Duitsland.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/142/vertrekken-of-verzetten